

УДК 614.2:325

Надійшла 20.09.2017

І. П. БІДЗЮРА (Київ)

**ОРГАНІЗАЦІЯ ОХОРОНИ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я
В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ**

Міжрегіональна академія управління персоналом <isnis_maup@ukr.net>

Дослідження є спробою міждисциплінарного аналізу сучасних медико-соціальних форм надання допомоги у сфері психічного здоров'я. Метою дослідження є теоретичний аналіз специфіки представленості форм медико-соціальної реабілітації осіб з психічними розладами в сучасних українських реаліях. Використана сукупність загальнонаукових методів аналізу наукової літератури міждисциплінарного характеру. За результатами теоретичного аналізу зазначається, що більшість наявних у світі сучасних програм допомоги людям, які страждають на психічні захворювання, ґрунтується на принципах позаликарняної підтримки. Стверджується доцільність та ефективність збалансованого поєднання психіатричної допомоги та соціальної підтримки. Визначено ефективність міждисциплінарного підходу до здійснення соціальної реабілітації осіб з психічними роз-

ладами. Представлені практичні рекомендації для вдосконалення та підвищення ефективності діяльності соціальних організацій у сфері охорони психічного здоров'я, розробці нових форм соціальної адаптації осіб із психічними розладами.

Ключові слова: психічне здоров'я, медико-соціальна допомога, система охорони психічного здоров'я, соціальна робота.

Мета дослідження – теоретично проаналізувати взаємозв'язок між формами соціального супроводу осіб з психічними розладами та психіатрією.

Методологія: сукупність загальнонаукових методів, таких як, синтез, узагальнення, систематизація, комплексність та аналіз наукової літератури міждисциплінарного характеру.

Результати та висновки. У сучасній українській науковій літературі активно розглядається широкий спектр концептуальних питань теорії і практики медико-соціальної допомоги особам з психічними розладами [1–7, 9, 10].

Численні автори відзначають важливість мультидисциплінарного підходу у наданні послуг особам із психічними розладами [1, 5, 8, 10].

Правова база у сфері охорони психічного здоров'я в Україні розвивається на основі міжнародних актів, медичних норм, кримінального законодавства, відповідними загальнодержавними та регіональними постановами [2–4, 8].

За результатами теоретичного аналізу визначено, що мета реформи медико-психіатричної допомоги полягає у заміщенні існуючої моделі стаціонарної медичної допомоги в Україні на допомогу громади.

Соціально-психіатрична допомога повинна забезпечуватися постійними терапевтичними мультипрофесійними командами що надають пацієнту всі форми допомоги.

Окрема психічна допомога повинна бути функціонально інтегрована в одну систему. Система охорони психічного здоров'я в Україні повинна активно співпрацювати з амбулаторно-поліклінічними закладами, дитячими дошкільними установами, громадськими організаціями медико-санітарної допомоги, кризовими центрами.

Обґрунтована доцільність створення в Україні мережі усіх організацій, які працюють в напрямку медико-соціальної допомоги людям з психічними розладами.

Рекомендується здійснювати інформаційно-просвітницьку діяльність через проведення круглих столів, семінарів, конференції за участі органів місцевого самоврядування, завідувачів психіатричних лікарень та диспансерів, громадських діячів.

Список літератури

1. Вус В. І. Організація системи охорони психічного здоров'я в Україні. – К.: Komprint, 2016. – 385 с.
2. Гокунь Інна. Нові підходи в наданні допомоги людям із психічними захворюваннями. – 2004 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://shatelei.kiev.ua/studies/gokun_new_approaches_in_help.html.
3. Постанова Кабінету Міністрів України № 716 від 12.05.2007 р. «Про затвердження Державної програми розвитку системи реабілітації та трудової зайнятості осіб з обмеженими фізичними можливостями, психічними захворюваннями та розумовою відсталістю на період до 2011 року». – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=716-2007-%EF>.
4. Сучасні аспекти лікування психічних розладів: Матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю (Чернівці, 26–27 жов. 2007 р.). – Чернівці: Книги XXI століття, 2007. – 240 с.
5. Шевцов А. Г. Методологічні принципи соціальної реабілітації осіб з обмеженими функціями здоров'я: Зб. наук. праць Кам'янець-Подільського держ. ун-ту: Серія соціально-педагогічна. Вип. VI. – Кам'янець-Подільський, 2006. – С. 337–342.
6. Юрєва Л. Н. История. Культура. Психические и поведенческие расстройства. – К.: Сфера, 2002. – 224 с.
7. Bransford C., Bakken T. The Evolution of Mental Health Care Policy and the Implications for Social Work. – Social Work in Mental Health, 2003. – P. 26. – Режим доступу http://dx.doi.org/10.1300/J200v01n01_02.

8. *Holovaty M.* The state and society: The conceptual foundations and social interaction in the context of formation and functioning of states // *Economic Annals-XXI*. – 2015. – N 9-10. – P. 4–8.
9. *William A. Anthony, William A. Kennard, William F.* Psychiatric rehabilitation: Past myths and current realities O'Brien and Rick Forbess // *Community Mental Health J.* – 2007. – Vol. 22, N 4. – Режим доступа: <http://www.springerlink.com/content/r9847457788q1831> від 10. 2007.

ОРГАНИЗАЦИЯ ОХРАНЫ ПСИХИЧЕСКОГО ЗДОРОВЬЯ В СОВРЕМЕННОЙ УКРАИНЕ

И. П. Бидзюра (Киев)

Исследование является попыткой междисциплинарного анализа современных медико-социальных форм оказания помощи в сфере охраны психического здоровья. Целью исследования является теоретический анализ специфики представленности форм медико-социальной реабилитации лиц с психическими расстройствами в современных украинских реалиях. Использована совокупность общенаучных методов анализа научной литературы междисциплинарного характера. Согласно результатам теоретического анализа отмечается, что большинство существующих в мире современных программ помощи людям, страдающим психическими заболеваниями, основывается на принципах внебольничной поддержки. Утверждается целесообразность и эффективность сбалансированного сочетания психиатрической помощи и социальной поддержки. Определена эффективность междисциплинарного подхода к осуществлению социальной реабилитации лиц с психическими расстройствами. Представлены практические рекомендации по совершенствованию и повышению эффективности деятельности социальных организаций в сфере охраны психического здоровья.

Ключевые слова: психическое здоровье, медико-социальная помощь, система охраны психического здоровья, социальная работа

ORGANIZATION OF MENTAL HEALTH CARE IN MODERN UKRAINE

I. P. Bidziura (Kyiv, Ukraine)

Interregional Academy of Personnel Management

The paper is an attempt to analyze the current medical and social forms of mental health care in interdisciplinary approach. The purpose of the paper is a theoretical analysis of the representation specificity of the medical and social rehabilitation forms of persons with mental disorders in modern Ukrainian realities. There is used complex of general scientific methods for the analysis of interdisciplinary scientific literature in the paper. As a result of the theoretical analysis, it is noted that most of the world's most modern programs for medical and social care of persons with mental disorders are based on the principles of community-based support. The effectiveness of a balanced combination of psychiatric care and social support is confirmed. The effectiveness of the interdisciplinary approach to social rehabilitation of persons with mental disorders is defined. Practical recommendations for improving of effectiveness of social organizations' activities in the field of mental health care are presented.

Key words: mental health, medical and social support, mental health care system, social work.